

8. Наказ Державної казначейської служби України «Про затвердження Порядку здійснення безспірного списання коштів державного бюджету з рахунків боржника та за бюджетною програмою для забезпечення виконання судових рішень та виконавчих документів» від 19.10.2015 року №295 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>.

9. Постанова Правління Пенсійного фонду України «Про затвердження Положення про управління Пенсійного фонду України в районах, містах, районах у містах, а також про об'єднанні управління» від 22.12.2014 №28-2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0041-15>.

Митник Надія Онуфріївна

Студентка групи ФУПОМ-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Карпущин Н.І.

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТИ З БЮДЖЕТУ ТЕРНОПОЛЯ

Освіта – основа розвитку особистості, суспільства, нації і держави та запорука майбутнього України. Вона є визначальним чинником політичної, соціально-економічної, культурної та наукової життєдіяльності суспільства. Освіта відтворює і нарощує інтелектуальний, духовний та економічний потенціал суспільства. Освіта є стратегічним ресурсом поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення авторитету і конкурентоспроможності держави на міжнародній арені [1].

Держава і суспільство повинні в першу чергу бути зацікавлені у побудові ефективної системи фінансування освітніх установ, а як наслідок отримання у кінцевому результаті якісної освіти, яка буде потужною рушійною силою у сфері економічного життя суспільства та вагомим елементом на шляху досягнення високих темпів економічного зростання та добробуту нації.

В Україні фінансування освітніх закладів здійснюється відповідно до базового підходу на державній або комерційній основі, чи за рахунок спонсорських внесків тощо. Згідно Закону України «Про освіту», фінансування державних навчальних закладів та установ, організацій, підприємств системи освіти здійснюється за рахунок коштів відповідних бюджетів, коштів галузей народного господарства, державних підприємств і організацій, а також додаткових джерел фінансування [2].

Впродовж останніх років реформаторські дії уряду в Україні спрямовані на реалізацію ідеї децентралізації і збільшення фінансування суспільних благ з місцевих бюджетів, в т. ч. і освітніх послуг. Децентралізація передбачає передачу значних повноважень та бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування. Так, аби якомога більше повноважень мали ті органи, що ближче до людей, де такі повноваження можна реалізувати найбільш успішно.

Децентралізація місцевих бюджетів є рушійною силою збільшення дохідної частини бюджетів на місцях, що дає можливість ефективно використовувати дані кошти для розвитку того регіону в якому зацікавлені місцеві жителі. Вплив бюджетної децентралізаційної реформи на стан фінансування освіти з місцевих бюджетів розглянемо на прикладі бюджету м. Тернополя.

Важливим кроком у проведенні реформ і змін у фінансовому забезпеченні освітніх послуг за рахунок місцевих бюджетів є запровадження освітньої субвенції. Освітня субвенція надається місцевим бюджетам з метою фінансового забезпечення реалізації делегованих органами місцевого самоврядування повноважень у сфері освіти. Освітня субвенція спрямовується на оплату поточних видатків відповідних навчальних закладів. Залишки коштів за освітню субвенцію на кінець бюджетного періоду зберігаються на рахунках відповідних місцевих бюджетів і використовуються у наступному бюджетному періоді з урахуванням цільового призначення субвенції та оновлення матеріально-технічної бази відповідних навчальних закладів [3]. Дана умова дає змогу здійснити закупівлю відповідних посібників та підручників; оновити навчальну та матеріально-технічну базу; придбати шкільні автобуси для перевезення дітей із загальноосвітніх навчальних закладів, які будуть оптимізовані (об'єднані), тощо.

Розмір освітньої субвенції у бюджеті м. Тернополя в 2017 р. складає 281 110 800 грн. та становить 42% від загальних видатків на освіту. А в 2015 р. її розмір становив – 194,7 млн. грн. та у 2016 р. – 188,8 млн. грн., що відповідно становить 52% та 38% від загальних видатків на освіту (рис.1).



Рис. 1. Обсяг освітньої субвенції протягом 2015–2017 рр., млн. грн.*

* Складено автором на основі [4–5].

Порівнюючи динаміку видатків бюджету м. Тернополя і видатків на освіту, можна зазначити, що вони зростають майже однаковими темпами. Зокрема, у 2017 р. розмір витрат на освіту запланований на рівні 669 442 833 грн., що більше в порівнянні з 2014 р. на 40%, проте і загальний розмір видатків міського бюджету теж зріс суттєво – на 42% (рис. 2).



Рис. 2. Динаміка видатків бюджету м. Тернополя на освіту у 2014–2017 рр., грн.*

* Складено автором на основі [5].

Частка витрат на освіту у відношенні до загального обсягу видатків міського бюджету є суттєвою і становить 30%.

Аналізуючи заплановані видатки на фінансування освіти у 2017 р., варто відзначити, що найвагомішу суму, а саме – 351 793 196 грн. або 53% займають видатки на загальну середню освіту, яка надається навчальними закладами, спеціалізованими школами, ліцеям, гімназіями та колегіумами (рис. 3).

За цією статтею, на оплату праці виділено 233 168 650 грн., на оплату комунальних послуг – 38 300 900 грн., а видатки розвитку із спеціального фонду бюджету рівні 11 923 400 грн.

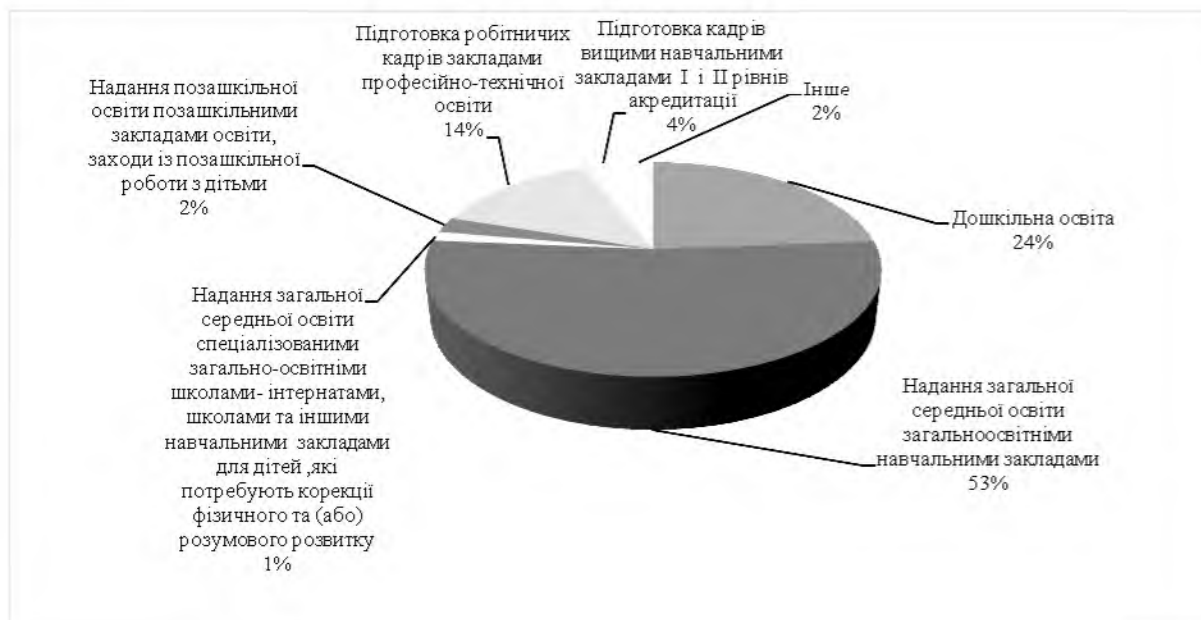


Рис. 3. Структура видатків бюджету м. Тернополя на освіту у 2017 р.*

* Складено автором на основі [4].

Значну частку $\frac{1}{4}$ від загальної величини витрат на освіту займають витрати на дошкільну освіту, їх загальна величина рівна 159 341 400 грн..

Витрати на оплату праці у даному закладі становлять 53,4% від їх загальної величини. Варто зазначити, що дошкільні установи на утримання 1 дитини витрачають 16 006 грн., а кількість дітей, які відвідують дані заклади рівна 9 955 осіб.

Наступним за обсягом фінансування є професійно-технічні заклади, який становить 93 041 900 грн. або 14% від всіх витрат на освіту. У м. Тернополі є шість професійно-технічних закладів, у яких навчається 4 142 учні і на утримання 1 учня даних закладів виділяється 51 461,21 грн. бюджетних коштів.

Загальна величина витрат на Тернопільську школу-інтернат становить 9 255 037 грн., а витрати на 1 учня рівні 77 166 грн. Частка витрат на оплату праці 90 одиниць працівників близька 67% від загального розміру видатків на школу-інтернат та становить – 6 180 500 грн.

На осевої проведеного аналізу можна зробити висновок, що на фінансування освіти з міського бюджету виділяються чималі суми. Це позитивно, адже освіта є фундаментом майбутнього країни, а якісна освіта суспільства забезпечує його ефективний розвиток. Проте, існують питання наскільки правильно здійснюється розподіл даних коштів між різними сферами та чи варто «економити» на одній статті витрат, а іншу фінансувати в більшій мірі. Необхідно переглянути доцільність та пропорційність витрат на певні освітні заклади, зокрема порівняти потреби школи-інтернат та ПТУ, у яких рівень витрат на 1 учня майже прирівнюється, проте потреби у них значно відрізняються. Також органам місцевого самоврядування слід переглянути раціональність та ефективність використання бюджетних коштів, оскільки можна прослідкувати певний дисбаланс та невідповідність в окремих сферах між потребами окремих закладів та величиною їх фінансування, коли не завжди фінансування покриває розмір необхідних коштів для ефективного розвитку установ.

Для подолання певних негативних наслідків необхідно переглянути шляхи оптимізації витрат та можливості самофінансування окремих закладів, зокрема, варто звернути увагу на професійно-технічні училища. Також, необхідно залучати інвестиційні проекти, які дадуть змогу покращити якість надання освітніх послуг. Переглянути можливі варіанти бюджетних програм для покращення умов навчання, забезпечення закладів необхідними новітніми технологіями, в яких буде чітко вказано як бюджетні кошти будуть розподілені на певні потреби і який результат.

Література:

1. Фінансування освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://referat-ok.com.ua/finansi/finansuvannya-osvit>.
2. Закон України «Про освіту» №1060-ХІІ від 23.05.1991 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
3. Постанова Кабінету Міністрів України №6 від 14.01.2015 «Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/6-2015-%D0%BF>.

4. Динаміка та стан виконання бюджету міста Тернополя 2014–2016 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.te.ua>.

5. Інформація про виконання бюджету 2015–2016 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.te.ua>.

6. Паспорти бюджетних програм [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.te.ua>.

Михальчук (Копач) Соломія Михайлівна

Слухачка групи ДСБФз-21

Науковий керівник – д.е.н., професор Кізима Т.О.

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СОЦІАЛЬНО НЕЗАХИЩЕНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ

Державна підтримка соціально незахищених верств населення в Україні є одним із елементів соціальної політики, яка започаткована та реалізується керівництвом країни. Враховуючи сучасні тенденції розвитку держави, а також світовий досвід, актуальним питанням сьогодення є оптимізація механізму здійснення соціальної політики з метою створення ефективнішої та дієвішої системи соціального захисту вразливих категорій громадян та створення умов для активного інвестиційного розвитку суб'єктів господарювання, які надають послуги пільговим категоріям громадян.

До основних заходів держави з надання фінансових допомог соціально-незахищеним верствам населення є запровадження в Україні якісно нового рівня організації адресної підтримки найбільш вразливих верств населення, комплексного підходу до надання соціальної допомоги, підвищення кількості та якості соціальних послуг, ефективності проведення місцевої політики щодо поліпшення життєзабезпечення ветеранів війни та праці, пенсіонерів, інвалідів, багатодітних сімей, учасників бойових дій, створення умов для подолання бідності та забезпечення належної підтримки матеріального стану незахищених верств населення, реабілітації та інтеграції осіб з обмеженими фізичними можливостями, психічними захворюваннями та розумовою відсталістю у суспільство. Оскільки ряд обставин впливають на соціальну стабільність суспільства, тому держава бере на себе певну відповідальність за їх настання й створює систему соціального захисту, здійснює комплекс заходів, спрямованих на забезпечення нормальних соціальних умов у країні та об'єднаних у рамках соціальної політики держави, яка покликана забезпечити всі потреби людини.

Для максимізації задоволення потреб населення в соціальному захисті та з метою охоплення всіх категорій населення, які потребують допомоги держави для забезпечення відповідного рівня життя, в Україні діє досить широка мережа закладів соціального захисту населення.

Зокрема до установ соціального захисту зазначених вразливих груп населення варто віднести наступні заклади: 1) геріатричні пансіонати; 2)